

نوسان‌های ارزی و تأثیر آن بر سرمایه‌گذاری در بخش تولید

دکتر محمدجواد محقق‌نیا*
اردوان خواجوی**

* استاد دانشگاه تهران و عضو هیئت مدیره بانک رفاه کارگران
** حسابرس داخلی بانک رفاه کارگران و دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۸۹	چکیده.....
۱۹۱	مقدمه.....
۱۹۲	۱- مروری بر مطالعات انجام شده در زمینه تحقیق.....
۱۹۲	۱-۱- مطالعات نظری.....
۱۹۵	۱-۲- مطالعات تجربی.....
۱۹۸	۲- روش تحقیق.....
۱۹۹	۲-۱- ویژگی‌های دوره زمانی تحقیق.....
۱۹۹	۲-۲- ابزارهای مورد استفاده در بانکداری اسلامی برای تخصیص منابع.....
۲۰۰	۲-۳- سرمایه‌گذاری بانکها در بخش تولید.....
۲۰۳	۲-۴- تأثیر نوسان‌های ارزی بر سرمایه‌گذاری بانکها در بخش تولید.....
۲۰۵	۲-۵- تصریح الگو.....
۲۰۸	۲-۶- آزمون مانایی و ریشه واحد.....
۲۱۰	۳- یافته‌ها و نتایج تحقیق.....
۲۱۲	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.....
۲۱۳	کتابنامه.....

فهرست جدول‌های

صفحه	عنوان
۲۰۰	جدول شماره ۱- گروه‌بندی ابزارهای مورد استفاده در نظام بانکداری ایران
۲۰۰	جدول شماره ۲- ابزارهای مورد استفاده در نظام بانکداری اسلامی کشور برحسب نوع فعالیت اقتصادی
۲۰۲	جدول شماره ۳- تسهیلات پرداختی به بخش تولید توسط بانکها و مؤسسات اعتباری براساس عقد سلف
۲۰۴	جدول شماره ۴- متوسط ماهانه نرخ دلار آمریکا در بازار آزاد
۲۰۷	جدول شماره ۵- نمودار همبسته نگار
۲۰۸	جدول شماره ۶- نوسان‌های نرخ ارز در دوره زمانی ۱۳۸۹-۱۳۹۱
۲۰۹	جدول شماره ۷- آزمون دیکی فولر تعمیم یافته برای سطح متغیرها
۲۱۰	جدول شماره ۸- آزمون دیکی فولر تعمیم یافته برای تفاضل مرتبه اول متغیرها
۲۱۱	جدول شماره ۹- نتایج حاصل از تحلیل داده‌های آماری

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۲۰۳	نمودار شماره ۱- روند پرداخت تسهیلات به بخش تولید در دوره زمانی تحقیق
۲۰۴	نمودار شماره ۲- رون جهشی نرخ ارز در دوره زمانی تحقیق
۲۰۵	نمودار شماره ۳- اثر همزمان افزایش نرخ ارز و تأثیر آن بر اعطای تسهیلات به بخش تولید

چکیده

در سال‌های اخیر آشفتگی در بازار ارز آرامش نسبی را از بخش‌های مختلف اقتصادی ربوده است. شوک ناشی از کاهش ارزش پول در برابر افزایش ناگهانی قیمت سایر ارزها، تولیدکنندگان و سایر فعالان در بخش‌های مختلف اقتصاد را با مشکلات بسیاری روبه‌رو کرده است به طوری که بسیاری از صنایع تولیدی تا مرز تعطیلی پیش رفته‌اند. این روند که هر روز بر شدت آن نیز افزوده می‌شود دورنمای روشنی را برای بسیاری از بخش‌ها در بر ندارد. مواد اولیه بسیاری از صنایع تولیدی وارداتی بوده و با افزایش قیمت ارز نیاز آن‌ها به منابع پولی را افزایش داده است. در این میان بانک‌ها نیز که به‌عنوان بازار پول و اصلی‌ترین تأمین‌کننده منابع بخش‌های مختلف اقتصادی به‌شمار می‌روند دچار نوسان‌های زیادی در منابع و مصارف خود شده و به ریسک‌های حاصل از نوسان‌های ارزی توجه زیادی نشان می‌دهند.

تحقیق کنونی با هدف بررسی این موضوع صورت پذیرفته است که نوسان‌های ارزی چه تأثیری بر سرمایه‌گذاری بانک‌ها در بخش تولید داشته است. در این راستا از میان عقود اسلامی که در نظام بانکداری اسلامی برای اعطای تسهیلات به اشخاص حقیقی یا حقوقی استفاده می‌شود، عقد سلف به‌عنوان نماینده سایر عقود و متوسط ماهانه نرخ فروش دلار آمریکا در بازار آزاد به‌عنوان نماینده سایر ارزها در نمونه انتخابی این تحقیق وارد شده‌اند و سپس در یک دوره زمانی که بیش‌ترین نوسان‌های ارزی را تجربه کرده است (فروردین ۱۳۸۹ تا پایان آذر ۱۳۹۱) با استفاده از تخمین‌زننده حداقل مربعات (OLS) تابع رگرسیون خطی تخمین‌زده شده است. نتیجه رگرسیون تخمینی نشان می‌دهد که بخش تولید کشور به‌دلیل نوسان‌های ارزی ریسک‌های زیادی را متحمل شده و به‌همین دلیل جذابیت خود در بخش پولی و بانکی را برای سرمایه‌گذاری از دست داده است، به طوری که یافته‌های تحقیق وجود یک رابطه معکوس بین تسهیلات پرداختی به بخش تولید و افزایش نرخ دلار را تأیید می‌کنند. در این نوشتار ضمن بررسی دلایل این موضوع، راهکارهایی برای رسیدن به یک وضعیت مطلوب ارائه شده است.

واژگان کلیدی: نوسان‌های ارزی، عقود اسلامی، تخمین‌زننده حداقل مربعات، رگرسیون خطی.

طبقه‌بندی JEL: E32, K12, C53, C32